

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/43/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8124202993
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:8124202993.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, 080 01 Prešov, Obrancov mieru 1, zastúpená: JUDr. Dáša Komková, advokátka, 080 01 Prešov, Hlavná 27, IČO: 34904620 proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom 811 09 Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, zastúpený: JUDr. Katarína Hegedúšová, advokátka, 841 05 Bratislava, Majerníkova 3/A, IČO: 42185190, o primerané finančné zadosťučinenie a prísl., takto

rozhodol:

- Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 500 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .
- Žalobkyňa m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou z 5.4.2024 sa domáhala primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.136,88 podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa z dôvodu, že ako spotrebiteľka bola úspešná v predchádzajúcom spore vedenom na tomto súde pod sp. zn. 24Csp/41/2022, v ktorom súd vyhovel jej žalobe o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 636,88 Eur s príslušenstvom a o určenie viacerých neprijateľných zmluvných podmienok. V žalobe citovala z odôvodnenia právoplatného rozsudku súdu I. inštancie z 20.6.2022. Poukázala na sankčnú a relutárnu funkciu primeraného finančného zadosťučinenia s tým, že ak má reálne tento inštitút plniť svoj účel a dané funkcie, nemôže byť nárok priznaný len v symbolickej výške, mala by sa zohľadniť suma, o ktorú sa žalovaný na úkor spotrebiteľa obohatil a tiež recidíva porušovania spotrebiteľského práva. Výšku nároku odôvodnila sumou 300 Eur za určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, sumou 636,88 Eur, ktorá zodpovedá výške priznaného nároku titulom vydania bezdôvodného obohatenia a žiadala tiež 4 x 300 Eur za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Neuznal ani základ nároku s tým, že žalobkyni žiadna ujma nevznikla. Podľa jeho názoru nárok je možné priznať len vtedy, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak a nepostačuje len deklarácia porušenia spotrebiteľského práva. Uplatnenú výšku nároku považoval za neprimeranú a žiadal zohľadniť konkrétne okolnosti tohto prípadu a teda to, že žalobkyňa žiadala o úver, dobrovoľne zmluvu uzatvorila a v tej súvislosti žalovaný uviedol, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemá slúžiť ako prostriedok ospravedlňujúci ľahostajnosť spotrebiteľa, ktorý vstupuje do právneho vzťahu s dodávateľom bez toho, aby sa sám zaujímal o svoje povinnosti plynúce mu z existujúceho záväzkovo-právneho vzťahu.

3. Žalobkyňa v replike na vyjadrenie žalovaného poukázala na to, že nepochybne splnila všetky predpoklady pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia, keďže z ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva, že podmienkou je vznik akejkoľvek ujmy, navyše v tomto prípade žalobkyni vznikla reálna ujma v jej majetkovej sfére, keďže žalovaný sa bezdôvodne obohatil na jej úkor o sumu 636,88 Eur a táto ujma bola sanovaná len jej procesnou aktivitou v základnom konaní. Uviedla, že bol zasiahnutý aj jej rodinný rozpočet, keďže býva sama a z jej jediného príjmu – starobného dôchodku musela platiť na predmetnú zmluvu neprimerané úroky a odplatu. Žalovaný navyše nenáležitými prostriedkami procesnej obrany naťahoval súdne konanie a tým stupňoval jej psychické vypätie. Žalovaný pritom dlhodobo a vo veľkom rozsahu porušuje spotrebiteľské práva a neustále používa nekalé obchodné praktiky so snahou finančne sa obohacovať na úkor spotrebiteľov.

4. Žalovaný právo na dupliku v stanovenej lehote nevyužil.

5. Súd vykonal dokazovanie písomnými vyjadreniami strán, spisom tohto súdu 24Csp/41/22 a zistil tento skutkový stav:

6. Strany uzavreli dňa 19.3.2015 formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. pod č. 808801185, ktorou žalovaný ako veriteľ poskytol žalobkyni v postavení spotrebiteľky bezúčelový spotrebiteľský úver 1.000 Eur. Žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť žalovanému okrem 1.000 Eur aj 872 Eur ako úrok a odplatu do 19.3.2016. Odplata bola vyčíslená na 280 Eur a úrok vo výške 592 Eur, čo je 59,20% ročne z poskytnutého úveru. V zmluve bolo uvedené aj RPMN vo výške 28%. V ten istý deň bola zároveň uzavretá medzi stranami ďalšia písomná dohoda a to o plnení v splátkach, ktorou žalobkyňa sa zaviazala sumu 1.872 Eur zaplatiť žalovanému v 12 mesačných splátkach po 78 Eur počnúc dňom 20.4.2015.

7. Dňa 17.3.2022 podala žalobkyňa voči žalovanému žalobu, ktorou žiadala určiť, že úver poskytnutý vyššie uvedenou zmluvou je bezúročný a bez poplatkov pre chýbajúce povinné náležitosti zmluvy a pre nesprávnu výšku RPMN v neprospech spotrebiteľa. Zároveň sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia, keďže za úver 1.000 Eur žalovanému zaplatila 1.636,88 Eur a preto žiadala o vrátenie sumy 636,88 Eur. Napokon sa domáhala vyslovenia neprijateľnosti štyroch zmluvných podmienok. Konanie sa viedlo na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 24Csp/41/2022. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Vo veci sa uskutočnilo len jedno pojednávanie, na ktorom žalobkyňa nebola prítomná. Okresný súd Prešov rozsudkom č.k. 24Csp/41/2022-147 zo dňa 20.6.2022 žalobe v celom rozsahu vyhovel, čo zdôvodnil tým, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere bol nesprávny údaj o výške RPMN 28% a správny údaj bol 87,2%. Vo výroku určil tiež neprijateľnosť týchto zmluvných podmienok:

1. Odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov je vo výške 280 Eur, čo predstavuje RPMN vo výške 28%, ktorá sa vypočítala v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch podľa vzorca uvedeného vo všeobecných podmienkach poskytnutia spotrebiteľského úveru a ktorú spotrebiteľ berie na vedomie.

2. Dolu podpísaný spotrebiteľ vyhlasuje, že súhlasí s obsahom tejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať.

3. Zmluvné strany sa dohodli na to, že ak spotrebiteľ neuhradí celkovú čiastku úveru v lehote dohodnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľ sa zaväzuje veriteľovi zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 33 Eur. Spotrebiteľ sa zaväzuje uhradiť veriteľovi za každú zaslanú upomienku čiastku 30 Eur a to do 5 dní od doručenia písomnej výzvy na úhradu.

4. Účastníci sa dohodli, že spotrebiteľ dáva výslovný súhlas na to, aby mu veriteľ zasielal akékoľvek upomienky, sms na mobilné telefóny a email uvedené v žiadosti o spotrebiteľský úver v hlavičke zmluvy dodatočne oznámené klientom alebo zistené veriteľom ako aj na užívateľské konto klienta vytvorené na webovej stránke veriteľa C. upozornenie na termín splátky a iné skutočnosti. Spotrebiteľ súhlasí s tým, aby veriteľ mu posielal oznámenia aj pomocou automatizovaných prostriedkov elektronickej komunikácie bez účasti človeka.

8. Voči tomuto rozsudku sa žalovaný odvolal a Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 18CoCsp/35/2022-179 zo dňa 23.2.2023 napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil, takže nadobudol právoplatnosť 22.3.2023. Súd II. inštancie sa pritom stotožnil s právnymi závermi v napadnutom rozsudku.

9. Zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa bol od 1.7.2024 nahradený zákonom č. 108/2004 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa jeho prechodného ustanovenia - § 53 ods. 1 ustanovenia tohto zákona sa použijú na zmluvu uzavretú po 30.6.2024. Vznik právnych vzťahov zo zmlúv uzavretých pred 1.7.2024 a nároky vzniknuté z týchto zmlúv sa posudzujú podľa právnych predpisov účinných do 30.6.2024.

10. S poukazom na vyššie citované prechodné ustanovenie zákona č. 108/2004 Z.z. je potrebné na posúdenie uplatneného nároku aplikovať predchádzajúci právny predpis, teda konkrétne § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

11. Je nesporné, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

12. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

13. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

16. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadostučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

17. Judikatúra sa v prípade nárokov uplatnených na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ustálila v tom, že základ nároku je daný, pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa. To uviedol aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019, keď konštatoval, že účelom finančného zadostučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Žiadnu inú podmienku, aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje.

18. Ten istý záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR 1Cdo/107/2021 zo dňa 28.2.2023, ktorý taktiež uviedol, že jedinou podmienkou priznania práva na primerané finančné zadostučinenie je úspech spotrebiteľa v súdnom konaní bez ohľadu na to aké právo spotrebiteľa bolo porušené. V prípade, ak je spotrebiteľ v základnom konaní úspešný, či už ako žalobca pri domáhaní sa svojho práva, alebo ako žalovaný pri bránení svojho práva, naplnia sa tak podmienky na priznanie primeraného finančného zadostučinenia v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.

19. Súd teda vychádzal z tej skutočnosti, že žalobkyňa ako spotrebiteľka bola v predchádzajúcom spore úspešná voči žalovanému, keďže v rozsudku boli jednoznačne konštatované porušenia povinnosti

žalovaného ako dodávateľa voči žalobkyni ako spotrebiteľke tým, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere bola s veľkým rozdielom uvedená nesprávna výška RPMN len 28%, hoci v skutočnosti tá činila až 87,2%, čo bolo pre žalobkyňu veľmi zavádzajúce a čo u nej mohlo vyvolať zdanie o výhodnosti tejto zmluvy pre ňu, hoci opak bol pravdou a tiež tým, že súd vyslovil 4 neprijateľné zmluvné podmienky, podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nepochybne preto základ nároku na primerané finančné zadostučinenie žalobkyne je daný.

20. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadostučinenia je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností tohto prípadu, prihliadať na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

21. Súd pri určení výšky finančného zadostučinenia musí zohľadniť všetky okolnosti konkrétneho prípadu a stanoviť výšku v súlade so zákonnou požiadavkou primeranosti. Základným účelom primeraného finančného zadostučinenia podľa § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z.z. je predovšetkým satisfakcia žalobcu ako spotrebiteľa, čo vyplýva zo samotného názvu tohto inštitútu „zadostučinenie“. Keďže však zaplatenie finančného zadostučinenia pre povinný subjekt spôsobuje finančnú ujmu, má poskytnutie finančného zadostučinenia aj sankčnú povahu, ktorá je však druhoradá a teda nepochybne plní len vedľajšiu úlohu, keďže primárnou je satisfakcia žalobcu. Udeľovanie sankcií je vecou trestného a správneho konania, nie občianskoprávneho konania. Ak spotrebiteľ argumentuje dosiahnutím odradzujúceho účinku na dodávateľa, aby nepoužíval neprijateľné zmluvné podmienky, to môže dosiahnuť podnetom na správne konanie, ktoré v prípade žalovaného by bolo v právomoci SOI a tento orgán by bol oprávnený uložiť žalovanému (v prípade zistenia používania neprijateľných zmluvných podmienok) nie malú sankciu. Pokiaľ však spotrebiteľ túto možnosť nevyužije, potom sa javí, že jeho cieľom v skutočnosti nie je odradiť žalovaného od používania neprijateľných zmluvných podmienok, ale o získanie majetkového prospechu na jeho úkor, s čím nie je možné sa stotožniť. Finančné zadostučinenie určuje súd svojou vlastnou úvahou, pričom súdna prax pri rozhodovaní o jeho výške je rôznorodá. Prisudzovanie vyšších súm finančného zadostučinenia súd považuje za favorizovanie sankčnej funkcie daného inštitútu, s čím nie je možné súhlasiť.

22. Súd rozhodne nesúhlasí s tým, aby výška primeraného finančného zadostučinenia sa mala odvíjať od výšky bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo alebo mohlo dôjsť v neprospech spotrebiteľa. Takýto názor znamená, že pri tom istom porušení povinnosti dodávateľa, ktoré by podľa súdu malo byť sankcionované rovnako, by výška finančného zadostučinenia závisela v podstate od výšky úveru poskytnutého spotrebiteľovi a dĺžky jeho splácania. Takéto vnímanie súd považuje za nesprávne a nespravodlivé, keďže dodávateľ spravidla vyhovuje žiadosti spotrebiteľa a poskytuje mu úver spravidla v ním požadovanej výške. Pri fikcii o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru platí, že v zásade čím je vyššia výška úveru, tým vzniká vyššie bezdôvodné obohatenie na úkor spotrebiteľa. Preto súd zastáva názor, že kritériom pre ustálenie výšky primeraného finančného zadostučinenia nemôže byť výška hroziaceho bezdôvodného obohatenia žalovaného, ale predovšetkým závažnosť porušenia jeho povinnosti.

23. Súd nezdieľa ani ten názor žalobkyne, že by primerané finančné zadostučinenie jej prináležalo aj za výrok o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, keďže ten súvisí s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ by žalobkyňa nežiadala aj o spomínané určenie bezúročnosti úveru (hoci to bolo v súlade s § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z.), potom by súd sa zaoberal týmto posúdením prejudiciálne pri rozhodovaní o vydaní bezdôvodného obohatenia. Súd nesúhlasí ani s tvrdením žalobkyne o akomsi jej psychickom vypätí počas predchádzajúceho sporu, keďže žalobu nepodávala sama, ale prostredníctvom advokátky a nezúčastnila sa ani pojednávania. Súd však súhlasí s konštatovaním, že žalovaný dlhodobo porušuje práva spotrebiteľov pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľskom úvere a preto vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti považoval za primerané finančné zadostučinenie žalobkyne sumu 500 Eur a to 300 Eur za porušenie jej práva zo strany žalovaného uvedením nesprávnej výšky RPMN v jej neprospech a 50 Eur za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalobu v prevyšujúcej časti ako nedôvodnú zamietol.

24. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade výška prisúdenej istiny závisela od úvahy súdu a preto súd vychádzal zo záveru, že žalobkyňa bola v spore úspešná a z toho dôvodu jej priznal nárok na plnú náhradu trov konania, ktorý sa bude

odvíjať len od výšky prisúdenej istiny. Súd totiž nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

25. O výške náhrady trov konania rozhodne súd I. inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.